

ZPRÁVA O STAVU JHP ŠKOLY

(založená na návštěvě Dany and Marka Špinkových v Kambodži v únoru 2013)

Studenti

Studenti, jak “veteráni” krejčovské třídy, tak nováčci v počítačové třídě si vyučování i život ve škole očividně užívají. Strávili jsme ve škole dva dny a měli jsme tak příležitost vidět a slyšet je při hodinách, při snídani a obědě, když odpoledne pracovali na zahradě, když odjížděli ze školy na kolech a ty přenocující také večer ve volném čase. Poznali jsme, že studenti se opravdu snaží – jako když jsme večer z naší hostinské místnosti zaslechli, jak si dvě děvčata večer u malého rybníčku na zahradě spolu procvičují své první anglické fráze. Noví studenti se začátky angličtiny tvrdě zápasí, ale užijí si přitom i hodně legrace a snaží se navzájem si pomáhat. U počítačů se s velkým soustředěním cvičili v užívání klávesnice. Studentky v krejčovské třídě byly mnohem sebejistější, vědomy si svých dovedností po roce práce ve škole. Viděli jsme je pracovat na oděvech náročných stříhů jak na šicích strojích, tak při ručních krejčovských pracech. Vzhledem ke své zkušenosti už pracovaly většinou samostatně, ale v mnoha případech spolupracovaly a řešily náročné kroky ve dvojicích. Celkově jsme v rozvrhu vyučování, postupu hodin i prostorovém a funkčním uspořádání tříd pociťovali pěknou rovnováhu mezi řádem a spontaneitou. Studentky krejčovské třídy přirozeně využívaly prostory školy k práci, včetně například velkých stolů v jídelně ke stříhání látek. Studenti měli radost z naší návštěvy. Pochopitelně se trochu ostýchali vzhledem ke krátkému trvání naší návštěvy, ale vždycky jsme se cítili vítáni – a tak jsme si naprosto jisti, že další návštěvníci či podporovatelé se budou ve škole cítit dobře. Jídla jsou jednoduchá, ale výživná, a – pro mládež zvyklou na kambodžské ingredience - nepochybně velmi chutná. Po výuce studenti pracovali na zahradě ve skupinách v dobré náladě a odvedli kus práce, který je na zahradě vidět – zároveň je to příležitost k socializaci a spoustě brebentění.

Absolventi

Měli jsme příležitost mluvit s některými absolventy prvního ročního turnusu počítačového programu. Navštívili jsme je spolu s ředitelem panem Sophatem v domě v Siem Reapu, který pro ně CSP pronajímá, aby mohli pracovat jako praktikanti v hotelech, restauracích a podobně. Dům je pěkný, čistý, a vzhledem k poloze nedaleko centra jim umožňuje poměrně snadno se dostat na pracoviště. Je velmi dobré, že mají tento „přístav“ ve městě, kde jim Sophat poskytuje pravidelnou podporu i určitou míru dozoru vzhledem k tomu, že nemají žádná zkušenosti se životem mimo venkovskou Kambodžu. Náš dojem je, že absolventi do budoucna pohlížejí pozitivně, i když se pochopitelně každý jinak vyrovnávají s novou situací. Mají také zaplacené dodatečné kurzy angličtiny, což je dobře, protože praktická dovednost v anglické konverzaci, jak jsme si ověřili, je u některých pořád jen základní. Proto jsme také podpořili názor, že na JHP škole by bylo dobře dosáhnout o něco vyšší úrovně konverzační zručnosti při absolvování. Například přidání konverzačních hodin zaměřených na komunikaci s cizinci a vedených ne-kambodžskými dobrovolnými lektory v několika posledních měsících výuky by bylo dobrou možností pro druhý turnus počítačového programu. Musela by být zaručena kvalita a citlivá koordinace se Sophatovým základním kurzem angličtiny.

Učitelé

Všichni tři učitelé jsou, podle naší bezprostřední zkušenosti, oddaní své práci a na úspěchu a dobru studentů jim velmi záleží. Sophat, pan ředitel a zároveň učitel angličtiny, má u studentů velký respekt. Chce, aby studenti uspěli a proto požaduje, aby se nevzdávali. Dokáže být přísný, zároveň si s ním studenti užijí při hodinách dost legrace, takže jsme měli dojem, že studenti jeho vedení oceňují.

Zavedený rozvrh, kdy polovina studentů počítačového programu cvičí angličtinu, zatímco druhá se učí na počítačích, funguje velmi dobře. Pan učitel krejčovství má ke studentům své třídy milý a klidný přístup, věnuje se jim jednotlivě, nechává je pracovat a pozorně přitom sleduje, poradí a předvede, kde je třeba. Učitel počítačů pan Sokna byl při naší návštěvě na svatbě, takže jsme ho při výuce nezastihli. Viděli jsem ho ale k večeru při péči o zahradu (což je jeho druhá úloha ve škole), která ho také velmi těší a je to na zahradě vidět.

Sarith

Dynamismus, nadšení, vynalézavost a vytrvalost pana Sarith Ou (předsedy Cambodian School Project) je hlavním motorem veškerého vývoje JHP školy od samého počátku. Zároveň je Sarith velmi pragmatický člověk, připravený citlivě naslouchat názorům všech dalších osob v JHP škole pracujících či k jejímu rozvoji přispívajících. Je klíčovou osobou také v budování návazného programu praxí pro absolventy i ve postupném vytváření sítě místních podporovatelů.

Budovy

Nová školní budova na nás znovu, po roce fungování, udělala mohutný dojem. Učitelé i studenti jsou na ni hrdí. Místnosti pro výuku jsou dobře navržené a příjemné. Jejich rozvržení s okny na dvou protilehlých stěnách je umožňuje rozpůlit, je-li potřeba. Kuchyně je jednoduchá, ale účelně vybavená a dobře poslouží na přípravu jídla, jídelna je příjemná na jídlo i posezení. Dokoupený starší dům má pro provoz velkou hodnotu – umožnil do něj ubytovat chlapce, (čímž má nová budova víc místa na výuku) a je v ní místnost pro hosty, kterou jsme po tři noci využili. Další místnost je plánována pro menší třetí výukový program opravy počítačů. Budova vyžaduje určité opravy, se kterými se už začalo a na které bude moci podstatně přispět schválený grant od českého Ministerstva zahraničních věcí, získaný pro JHP školu občanským sdružením Civitas per populi.

Vybavení

Se šicími stroji je velká spokojenost, jde o již použité, ale kvalitní japonské stroje, které fungují výborně. Počítače také množstvím a výkonem dostačují na výuku, snahou je ale postupně část notebooků nahradit desktope, které se lépe dají opravit či rozšířit. Dataprojektor je intenzivně využíván.

Zahrada

Zahrada vzkvétá a její produktivita rychle roste. Je ohrazena solidním částečně zděným plotem proti nevídané pozornosti potulujících se domácích zvířat ze sousedství a budí dojem malého ráje – v menší se tak začíná podobat svému velkému vzoru, totiž léta budované zahradě nedalekého sirotčince Rainbow Orphanage. Nový rybník přidává další prvek s důležitou funkcí produkce živočišných potravin. Rozvoj zahrady je zásluhou stále snahy Saritha rozvíjet její funkci k produkci potravin pro studenty. Velmi důležitý impulz dostala v podobě dvouměsíčního dobrovolnického pobytu Američanky Ann Garden a je udržována pravidelnou prací studentů pod vedení učitele pana Sokna.

Závěr

Celkově jsme si odnesli hluboký dojem z toho, jak daleko škola za rok pokročila a byli jsme velmi potěšeni, jak dobře pracuje. Nejlepším důkazem toho jsou absolventi, kteří si úspěšně hledají svá první zaměstnání, na něž by bez dovedností získaných ve škole neměli naději dosáhnout.